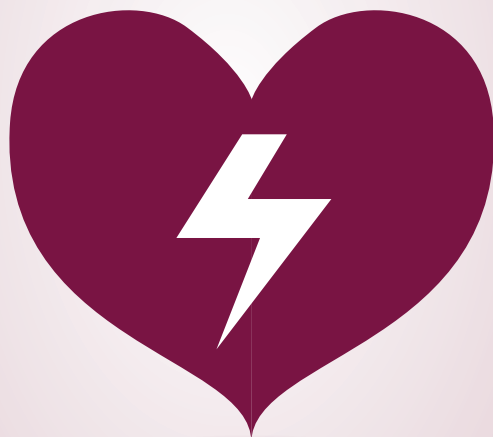

LEVEN MET EEN INWENDIGE DEFIBRILLATOR (ICD)

LEVEN MET EEN INWENDIGE DEFIBRILLATOR (ICD)

- 02 **Wat is een ICD?**
- 03 **Hoe werkt een ICD?**
- 04 **Wat te doen bij een shock?**
- 05 **Wanneer het ziekenhuis verwittigen?**
- 06 **Wat te doen bij geplande onderzoeken/behandelingen?**
- 06 **Algemeen reisadvies**
 - 06 Op de luchthaven
 - 07 Met stabiel hartfalen
- 10 **Belgische patiëntenvereniging**
- 10 **Ziekenhuizen in het buitenland**

Beste patiënt, familielid, partner,

U of uw naaste heeft een inwendige defibrillator of ICD (implanteerbare cardiale defibrillator). Met deze brochure willen we u zo goed mogelijk informeren.

▶ **Wat is een ICD?**

U hebt een ICD gekregen omdat u een ernstige, levensbedreigende hartritmestoornis hebt gehad of omdat uit onderzoeken is gebleken dat u een verhoogd risico hebt om een gevaarlijke hartritmestoornis vanuit de hartkamers te ontwikkelen. Onder andere mensen met hartfalen (sterk verminderde pompfunctie van het hart), een sterk verdikte hartspier of aangeboren hartritmestoornissen (Brugada- of lang QT-syndroom) krijgen een ICD ingeplant.

Het toestel bestaat uit een pulsgenerator uit titanium (met o.a. de batterij) en 1 tot 3 elektroden (leads).

▶ Hoe werkt een ICD?

Een ICD kan ervoor zorgen dat een gevaarlijke hartritmestoornis die ontstaat uit de linker- of rechterkamer zeer snel kan gestopt worden en zo kan voorkomen dat u hieraan overlijdt. De ICD controleert voortdurend uw hartritme en kan helpen bij een te snelle hartslag maar ook bij een te langzame hartslag.

De belangrijkste functie van de ICD is ingrijpen bij een **te snelle** hartslag. Boven een ingesteld maximum (bijvoorbeeld 190 hartslagen per minuut) gaat de ICD bepalen of het hier gaat om een gevaarlijke (kamer)ritmestoornis of niet. Is dit wel het geval, dan zal de ICD deze stoornis overprikkelen door een reeks snelle elektrische impulsen af te geven om zo de hartritmestoornis te onderbreken (ATP of anti-tachy-pacing). Meestal voelt u hier niets van. Indien de hartritmestoornis desondanks blijft aanhouden, kan de ICD met een elektrische

shock alsnog proberen tot een normaal hartritme te komen. Een ICD kan ook bij een **te trage** hartslag dienen als pacemaker.

Een biventriculaire ICD (CRT-D of cardiale resynchronisatietherapie) kan net zoals een gewone ICD kamerstoornissen opsporen en stoppen. Dit toestel kan ook werken zoals een pacemaker, maar gaat nog een stap verder door het hart bij iedere hartslag te ondersteunen door de twee grote kamers gelijktijdig te doen samentrekken. De CRT-D wordt meestal gegeven bij de behandeling van **hartfalen**.

Voor alle duidelijkheid: een ICD kan ook werken als pacemaker, maar een pacemaker kan niet werken als een ICD (geen shock geven).

► Wat te doen bij een shock?

Het kan zijn dat u de shock bewust meemaakt of u buiten bewustzijn was geraakt door de hartritmestoornis. Het aanvoelen van een shock is zeer verschillend. Voor de meeste patiënten voelt dit aan als het krijgen van een forse klap. Wordt u na het krijgen van een shock vlot wakker en kunt u praten en bewegen, blijft u vooral rustig. Wordt u echter na het krijgen van een shock niet goed wakker en voelt u zich niet goed of krijgt u meerdere shocks na elkaar, dan moet u dringend naar het ziekenhuis gebracht worden door een familielid of met de taxi of ambulance.

U mag na het krijgen van een shock tijdelijk (periode individueel te bepalen door de cardioloog op basis van de wetgeving) zelf NIET met de auto rijden!

In het geval uw ICD een shock afgeeft, bestaat er geen enkel gevaar voor diegenen die u aanraken om zelf een shock te krijgen. Zij kunnen op dat moment hoogstens een lichte trilling voelen.

► Wanneer het ziekenhuis verwittigen?

Bel altijd de cardioloog/hartfalenverpleegkundige wanneer:

- de ICD een shock of meerdere shocks heeft afgegeven.
- u merkt dat u een ernstige ritmestoornis hebt (gehad).
- u (even) buiten bewustzijn bent geraakt (syncope).
- de ICD zelf een alarmtoon afgeeft om aan te geven dat bv. de batterij opraaft.
- er na implantatie ontstekingsverschijnselen zijn ter hoogte van de plaats van de ICD (rode, warme en gezwollen huid).

Het ziekenhuis zal u vragen om op controle te komen en er zal nagekeken worden waarom u een shock, alarm, syncope,... gekregen hebt.

Secretariaat hart- en vaatziekten

T 09 224 64 00

Christel Michiels, hartfalenverpleegkundige

T 09 224 50 75

▶ Wat te doen bij geplande onderzoeken/behandelingen?

Sommige medische, maar ook niet-medische behandelingen kunnen de werking van de ICD beïnvloeden. Dan zijn voorzorgsmaatregelen nodig of moet een alternatief voor de behandeling gezocht worden. Er is vooraf overleg nodig met de cardioloog over de volgende onderzoeken of behandelingen:

- MRI (scanner)
- een ultrakorte golf (UKG)-behandeling (kinesist)
- bestralingen
- het vergruizen van een gal- of niersteen
- een ingreep onder volledige narcose of lokale verdoving
- een grote medische ingreep
- ...

Verwittig steeds elke arts (ook tandarts) dat u een defibrillator hebt.

Opgelet met bepaalde niet-medische behandelingen zoals sommige schoonheidsbehandelingen (definitieve ontharing, couperose, pigmentvlekken,...), andulatiematrassen, trilplaten,... Alle fysieke trillingen en/of elektromagnetische stralen kunnen de werking van een ICD beïnvloeden en een onterechte shock veroorzaken.

▶ Algemeen reisadvies

Op de luchthaven

Voordat u door een detectiepoortje op een vliegveld loopt, moet u het beveiligingspersoneel laten weten dat u een ICD hebt en toont u uw ICD-identificatiekaart. Loop vervolgens in een normaal tempo door het poortje en ga bij het detectiesysteem vandaan als u zich duizelig voelt of hartkloppingen hebt.

Wanneer een handdetector wordt gebruikt, moet u het beveiligingspersoneel verzoeken deze niet in de buurt van uw ICD te houden.

De beveiligingsystemen op vliegvelden én winkels zijn metaaldetectoren. Het alarm kan dus afgaan als de metalen behuizing van uw ICD gedetecteerd wordt.

Met stabiel hartfalen

Patiënten met hartfalen hebben ook vaak een ICD/CRT-D. Daarom hier wat specifieke informatie.

U kunt steeds navragen bij het reisbureau of de luchthaven of er op het vliegtuig zuurstof aanwezig is, indien dit nodig zou blijken. U kunt hiervoor ook naar de European Lung Foundation surfen (Engels en Frans) waar u meer informatie kunt vinden over welke vliegtuigmaatschappijen zuurstof aan boord aanbieden.

Hou er rekening mee dat een warm klimaat uw klachten kan doen toenemen.

Vakantie in de bergen

- **Tot een hoogte van 3000 meter** is er met stabiel hartfalen doorgaans **geen probleem**. Indien u met medicijnen toch lichte klachten behoudt, wordt een verblijf boven de 1500 tot 2000 meter afgeraden. Elk geval dient uiteraard individueel bekeken te worden door de cardioloog.
- Tracht **langzaam te stijgen** en neem tijd om te acclimatiseren.
- **Vermijd ook zwaardere inspanningen** op de eerste dag.

Vakantie onder de zon

- Neem ook hier de tijd om te acclimatiseren. Doe de **eerste dag geen zware inspanningen**.
- Stel u de eerste dagen **minder dan 3 uur** bloot aan de **zon**.
- **Let op met Cordarone®** (amiodaron): Gevoeligheid van de huid, vooral voor UV-licht (zon, zonnebank, UV-lamp). Blootstelling aan zonlicht, zelfs voor korte perioden en bij weinig zon, kan huiduitslag, verkleuringen, jeuk en roodheid geven. Een zonnebrandcrème met hoge beschermingsfactor beschermt hier slechts gedeeltelijk tegen. Blijf daarom uit direct zonlicht, met name tussen 10 en 15 uur en draag beschermende kleding, waaronder hoed en zonnebril.
- **Drink voldoende water!** Vaak hebt u van uw cardioloog plasmedicatie gekregen en hebt u een strenge tot matige vochtbeperking. Doch in een warm klimaat, waar u meer vocht en zout verliest door veel te zweten, dient u er op te letten niet uit te drogen en minimum 300 tot 500 ml extra te drinken.
- **Weeg u dagelijks** en hou bij hoeveel u drinkt per dag (tussen 1,5 en 2 liter vocht in totaal per dag in normale omstandigheden).

- Neem ook een aangepaste reisverzekering. Dit moet u speciaal aanvragen bij het reisbureau en duurt doorgaans een maand voor dit in orde is.
- Patiënten die opgevolgd worden via **homemonitoring** kunnen hun monitor naar het buitenland meenemen. Wij vragen u ons over uw reis-/vakantieplannen op voorhand in te lichten zodat wij aangepast advies kunnen meegeven.
- **OPGELET:** bij monitors van het merk **Medtronic** zal, indien de patiënt meer dan 5 dagen niet in de buurt is, vanuit het toestel zelf (ICD) dagelijks een alarmtoon afgaan. Om dit op vakantie te vermijden, raden wij u aan ons op voorhand in te lichten dat u op vakantie gaat en of u de monitor al dan niet zal meenemen. Wij kunnen dan het ondervragingschema van de monitor aanpassen.
- Surf naar de **website van uw ICD** (zie gegevens op identificatiekaart). Hier kunt u reeds voor uw vertrek opzoeken waar het dichtstbijzijnde ziekenhuis zich bevindt indien u zich in het buitenland onwel voelt of een shock gekregen hebt. Niet elk ziekenhuis beschikt immers over de juiste apparatuur om uw type ICD uit te lezen! Zie pagina 10 voor meer info.

**U dient een arts te contacteren
wanneer u volgende zaken opmerkt:**

- Aanhoudende of toenemende kortademigheid
- Toenemende vermoeidheid
- Snelle gewichtstoename van 2 tot 3 kg zonder gewijzigd dieet
- Toenemende zwelling (benen, enkels en of buik)
- Toenemende hoest
- Flauwvallen, duizeligheid
- Hebt u een shock gekregen van uw ICD, dan moet u zo snel mogelijk naar een geschikt ziekenhuis gebracht worden.

Gelieve ons ook steeds telefonisch te verwittigen. Indien u vragen hebt, kunt u ons steeds opbellen, ook vanuit het buitenland.

Christel Michiels,
hartfalenverpleegkundige
T (+32) 9 224 5075
E christel.michiels@azstlucas.be
Secretariaat hart- en vaatziekten
T (+32) 9 224 6400
Secretariaat cardiale revalidatie
T (+32) 9 224 5584

LET OP:

Lang stilzitten (in het vliegtuig, auto of bus, ...) kan leiden tot **bloedklontvorming**. Er is een verhoogd risico voor zwangeren en personen die recent geopeerd zijn (minder dan 2 maanden). Strek regelmatig de benen en drink voldoende water. Er kan eventueel extra medicatie voorgeschreven worden door een arts bij patiënten met een verhoogd risico.

▶ Belgische patiëntenvereniging BIPIB (www.bipib.be)

Hier vindt u als patiënt of familielid info rond het hebben van een ICD. U kunt ook lid worden van deze vereniging.

▶ Ziekenhuizen in het buitenland

Voor reislustige ICD-dragers hebben de firma's Biotronik, Boston Scientific (voorheen Guidant), Medtronic, St. Jude Medical en LivaNova (voorheen Sorin) aparte websites met adressen van ziekenhuizen in het buitenland die uw merk ICD kunnen uitlezen.

Niet elk ziekenhuis in het buitenland beschikt over een programmeerapparaat van uw specifiek merk om uw ICD uit te kunnen lezen. U dient deze ziekenhuizen voor uw vertrek op te zoeken.

Als u 'ziekenhuizen in het buitenland' ingeeft op het internet, ziet u als eerste link een overzichtpagina van alle bovenstaande ICD fabrikanten. Voeg deze ziekenhuisadressen toe aan uw reisdocumenten en verwittig uw reisgenoot/hoteldokter wat te doen indien u in het buitenland medische hulp zou nodig hebben.

Hebt u een ICD van een ander merk, dan adviseren wij u rechtstreeks contact op te nemen met de fabrikant.

Contact

Secretariaat hart- en vaatziekten

T 09 224 64 00

Hartfalenverpleegkundige

Christel Michiels

T 09 224 50 75 (afwezig op woensdag)

E christel.michiels@azstlucas.be

Cardioloog - electrofysioloog

dr. K. Van Beeumen

Deze brochure werd ontwikkeld voor het gebruik binnen het AZ Sint-Lucas Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het ziekenhuis. Deze informatiefolder werd met de grootste zorg opgemaakt, de inhoud ervan is echter algemeen en indicatief. De folder omvat niet alle medische aspecten. Indien er vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden in staan dan zijn het AZ Sint-Lucas, het personeel en de artsen hiervoor niet aansprakelijk.

vzw AZ Sint-Lucas & Volkskliniek

Campus Sint-Lucas
Groenebriel 1
9000 Gent

Campus Volkskliniek
Tichelrei 1
9000 Gent

T 09 224 61 11
E info@azstlucas.be

2017/22.114